

Spis treści

Przedmowa	XIII
Jerzy Robert ŁADNY	
Słowo od Redaktorów naukowych	XV
Przemysław GUŁA, Waldemar MACHAŁA	
Dobra medycyna może być złą taktyką	XVII
Waldemar MACHAŁA	
Ile trwa złota godzina	XIX
Przemysław GUŁA	
 1 Organizacja postępowania w urazach i taktyka działania	1
Przemysław GUŁA	
Sprzęt konieczny do działania na miejscu zdarzenia	7
Czynności, które muszą być wykonane na miejscu zdarzenia	10
Kryteria Centrum Urazowego	12
Kryteria anatomiczne	12
Kryteria parametrów fizjologicznych	12
Najczęstsze błędy i trudności	14
Działania w środowisku taktycznym	16
 2 Mechanizm urazu	21
Przemysław GUŁA	
Znaczenie wywiadu medycznego w ocenie mechanizmu zdarzenia	24
Rodzaje obrażeń	24
Mechanizm a bezpieczeństwo	27
Postępowanie w zdarzeniach komunikacyjnych w aspekcie bezpieczeństwa	28
Obrażenia bojowe	29
Najczęstsze błędy	31
 3 Ocena i badanie poszkodowanego po urazie	35
Przemysław GUŁA, Tomasz SANAK	
Ocena okoliczności miejsca zdarzenia	36
Niebezpieczny uogólniony mechanizm urazu	37

Ocena wstępna poszkodowanego	37
Szybkie badanie urazowe	39
Stabilizacja kręgosłupa szyjnego	47
Elementy oceny	47
Pozostałe elementy badania	49
Zapewnienie komfortu termicznego	49
Badanie szczegółowe i wywiad SAMPLE	50
SAMPLE	50
Działania w warunkach bojowych	52
Najczęstsze błędy	59
 4 Wstrząs hipowolemiczny	63
Waldemar MACHAŁA	
Rozpoznanie wstrząsu krwotocznego	65
Pierwsza pomoc	67
Dostęp naczyniowy	67
Wyrównanie ostrej hipowolemii	75
Idealny płyn infuzyjny	76
Krystaloidy i koloidy	76
Przetaczanie płynów	80
Uśmierzanie bólu	87
Zakończenie resuscytacji płynowej	87
Zakończenie	87
Coś od siebie	88
 5 Drożność dróg oddechowych	97
Waldemar MACHAŁA	
Techniki bezprzyrządowe	100
Techniki przyrządowe	106
Rurka nosowo-gardłowa	108
Rurka ustno-gardłowa	112
Urządzenia nadgłośniowe	112
Intubacja	112
Wspomaganie oddechu i prowadzenie oddechu zastępczego	128
Użycie respiratora	134
Zakończenie	142
 6 Urazy ośrodkowego układu nerwowego	145
Waldemar MACHAŁA	
Wprowadzenie	145
Obrażenia ośrodkowego układu nerwowego – pierwotne i wtórne	146
Postępowanie w ciężkich obrażeniach ośrodkowego układu nerwowego	147
Uszkodzenie rdzenia kręgowego	152
Wstrząs rdzeniowy i wstrząs neurogeny	152
Postępowanie w obrażeniach rdzenia kręgowego	154

 7 Uśmierzenie bólu w warunkach przedszpitalnych	161
Waldemar MACHAŁA	
Postępowanie na miejscu zdarzenia – Wojsko Polskie, czynności polowe	161
Postępowanie na miejscu zdarzenia – warunki pokojowe	168
Opioidowe leki przeciwbólowe i ketamina	171
Morfina (Morphini Sulfas WZF)	171
Ketamina	172
Fentanyl (Fentanyl WZF)	174
Petydyna (Dolcentral – Polfa)	174
Ranni w ciężkim stanie	175
Depresja oddechowa	175
Sztwność mięśni	176
Synergizm leków	176
Nieopioidowe leki przeciwbólowe	177
Zakończenie	177
 8 Okiem anestezyjologa – ciekawe przypadki urazów bojowych.	
Analiza postępowania ratunkowego	179
Waldemar MACHAŁA	
Wprowadzenie	179
Zdarzenie 1	180
Zdarzenie 2	185
Zdarzenie 3	190
Zdarzenie 4	196
Zdarzenie 5	200
Zdarzenie 6	208
Zdarzenie 7	211
 9 obrażenia szyi	215
Robert BRZOZOWSKI	
Informacje podstawowe	215
Uwagi anatomiczne	215
Możliwe problemy i powikłania	220
Działania w środowisku taktycznym	221
 10 obrażenia klatki piersiowej	227
Robert BRZOZOWSKI	
Informacje podstawowe	227
Uwagi anatomiczne	228
Niedrożne drogi oddechowe	234
Odma prężna	235
Odma otwarta (ssąca)	236

Odma prosta	236
Krwiak jamy opłucnej	236
Tamponada serca	238
Słuczenie serca	239
Urazy przenikające serca	240
Urazy aorty i dużych naczyń klatki piersiowej	240
Złamanie żeber	240
Wiotka klatka piersiowa	241
Złamanie mostka	241
Obrażenia przełyku	241
Obrażenia tchawicy i oskrzeli	242
Obrażenia przepony (tępe i przenikające)	242
Obrażenia płuca	242
Obrażenia powybuchowe	243
Możliwe problemy i powikłania	244
Działania w środowisku taktycznym	246
Procedury postępowania	249
11 Obrażenia jamy brzusznej i miednicy	261
Robert BRZOZOWSKI	
Informacje podstawowe	261
Uwagi anatomiczne	262
Możliwe problemy i powikłania	268
Działania w środowisku taktycznym	271
12 Obrażenia narządu ruchu	279
Przemysław GUŁA	
Obrażenia kręgosłupa	280
Postępowanie	282
Obrażenia miednicy	284
Postępowanie	285
Obrażenia kończyn	286
Zasady unieruchamiania	289
Postępowanie w przypadku zwichnięć	291
Obrażenia kończyn – postępowanie	291
Amputacje	293
Procedura postępowania	294
Zespół zmiążdżeniowy	294
Postępowanie	295
Obrażenia bojowe	295
Postępowanie	298
Najczęściej popełniane błędy w przypadku zaopatrywania obrażeń narządu ruchu	298

 13 Postępowanie w oparzeniach	303
Andrzej NABZDYK	
Informacje podstawowe	303
Informacje anatomiczne	303
Metody szacowania (oceny) powierzchni oparzeń	306
Możliwe problemy i zagrożenia	313
Działania w środowisku taktycznym	316
Wskazania do hospitalizacji w ośrodkach leczenia oparzeń	319
Kwalifikacja do transportu przez LPR	319
Lista ośrodków oparzeniowych w Polsce	320
Tablica Lunda i Browdera	321
 14 Urazy u dzieci	323
Jacek KLESZCZYŃSKI, Andrzej NABZDYK	
Informacje ogólne	323
Parametry życiowe	325
Dawkowanie leków u dzieci oraz dobór sprzętu	329
Uwagi dotyczące sprzętu	333
Możliwe problemy i zagrożenia	334
Działania w środowisku taktycznym	337
Sytuacje szczególne	337
Zespół dziecka maltretowanego	337
Hipotermia	339
SCIWORA (Spinal Cord Injury without Radiographic Abnormality)	339
Zbiór zasad postępowania z dzieckiem i opiekunem	341
 15 Urazy i obrażenia ciężarnych	343
Elżbieta NOWACKA	
Wprowadzenie	343
Łańcuch przeżycia	345
Adaptacja organizmu matki do ciąży i implikacje kliniczne	346
Fizjologiczna adaptacja układu krążenia matki do ciąży	346
Zespół aorto-kawalny	348
Adaptacja układu oddechowego matki do ciąży	349
Fizjologiczna adaptacja układu pokarmowego matki do ciąży	350
Zmiany anatomiczno-fizjologiczne w obrębie miednicy mniejszej	350
Wstępne postępowanie na miejscu zdarzenia	351
Ostre położnicze powikłania urazu	359
Zasady podejmowania decyzji	359
Ocena wpływu urazu komunikacyjnego na dalszy przebieg ciąży, płód i noworodka	361
Najczęstsze błędy	364

16	Urazy i obrażenia skojarzone – okiem lekarza zespołu Lotniczego Pogotowia Ratunowego	369
	Waldemar MACHAŁA, Ignacy BAUMBERG	
Zdarzenie 1		369
Zdarzenie 2		371
Zdarzenie 3		372
Zdarzenie 4		374
Zdarzenie 5		375
Zdarzenie 6		376
Zdarzenie 7		378
17	Hipotermia pourazowa	383
	Sylweryusz KOSIŃSKI	
Informacje podstawowe		383
Uwagi anatomiczne		384
Możliwe problemy i powikłania		390
18	Postępowanie w zdarzeniach masowych	399
	Przemysław GUŁA	
Zdarzenie masowe		400
Zasady prowadzenia medycznych działań ratunkowych w zdarzeniu masowym		400
Elementy działania		401
Segregacja (triage)		402
Medyczne działania ratunkowe na miejscu zdarzenia		403
Komunikacja z centrum dyspozytorskim		404
Zapis zdarzeń		404
Inne działania na miejscu		405
Działania w warunkach bojowych		405
Najczęściej popełniane błędy		405
Działania w sytuacjach katastrof naturalnych i klęsk humanitarnych		410
Organizacja działań ratunkowych w następstwie trzęsienia ziemi		411
19	Transport i monitorowanie pacjenta po urazie	417
	Sylweryusz KOSIŃSKI	
Informacje podstawowe		417
Uwagi anatomiczne		418
Możliwe problemy i powikłania		424
20	Przekazanie pacjenta – współpraca z zespołem urazowym	429
	Krzysztof KARWAN	
Wprowadzenie		429
Zespół urazowy		430

Zadania poszczególnych członków zespołu urazowego	430
Działania zespołu urazowego	432
Współpraca ZRM z zespołem urazowym	434
Działania w warunkach bojowych	440

21 Charakterystyka leków stosowanych w przedszpitalnych działaniach ratunkowych w urazach	443
Waldemar MACHAŁA	

Tlen medyczny	444
Diazepam (Relanium)	445
Midazolam (Dormicum, Midanium, Fulsed)	446
Flumazenil (Anexate)	447
Morfina	448
Nalokson	449
Ketoprofen (Ketonal)	450
Płyny infuzyjne	451
0,9% NaCl	451
Roztwór Ringera	452
Płyn wieloelektrolitowy	453

22 Współdziałanie z Lotniczym Pogotowiem Ratunkowym	455
Robert GAŁĄZKOWSKI	

Cele zadysponowania do akcji ratowniczej lotniczego zespołu ratownictwa medycznego	456
Informacje podstawowe	456
Pacjenci urazowi	464
Najczęstsze błędy związane z działaniami zespołów ratownictwa medycznego współpracujących z SP ZOZ LPR	475
Możliwe problemy	476

Słownik wybranych terminów	477
---	-----

Skorowidz	484
------------------------	-----